

Učitelji — vojaki.

(Za revizijo projekta šolskega zakona.)

Po vladnem projektu šolskega zakona bodo še nadalje izmed vseh najbolj zapostavljeni učitelji vojaki. Kajti oni morajo s tistim dnevom, ko nastopijo kadriški rok, podati ostavko na državno službo. S tem seveda izgube plačo; čas, ki ga prebijajo v vojaški službi je zanje za vekomaj izgubljen, ker se jim ta nikamor ne šteje. Poleg tega pa morajo po odslužitvi vojaščine zopet zaprositi za sprejem v državno službo, vnovič plačevati kolke in poleg vsega tega se pripeti, da mora učitelj vojak po 5 mesecev brez sredstev čakati na milost budžetske možnosti, da ga nastavi.

Naj vam opišem en slučaj, da boste uvideli krivico in zapostavljenost učiteljev vojakov za učiteljicami in učitelji, ki so vojaške službe oproščeni.

Bil sem že dve leti v državnih učiteljskih službi. Pri naboru je vojaška komisija ugotovila, da sem sposoben za vojaško suknjo. Pripravljali sem se že na usposobljenostni izpit, toda dobil sem vojaški poziv in moral oditi v Sarajevo. Samoobsebi se razume, da sem moral še preje podati ostavko na državno službo. V šoli za rezervne oficirje sem ostal 9 mesecev. Ves ta čas nisem prejemal plače, namreč učiteljske. No saj sem pa zato dobil vojaško, ki je znašala mesečno štet in piši 10 (deset) dinarjev. Moral pa smo si za teh 10 Din kupovati seveda nebroj stvari.

Krivično je, da se nam z dnem nastopa kadrskega roka odvzame plača, ker po mojem mnenju sem v državni službi še vedno ostal; razlika je samo v tem, da se mi je položaj zelo poslabšal. Kadriški rok zahteva poleg duševnega še naporno telesno delo. Torej imamo do plač neoporečno pravico. Ker pa dobivamo pri vojakih obleko in hrano, bi se nam smelo odvzeti samo draginjske doklade. Še krivičnejše pa je, da se nam kadriški rok ne šteje v državno službo. Zakaj pa sem jaz za kolegi sošolci, ki so vojaške službe oproščeni, v učiteljski službi za vedno zapostavljen? Istotako seveda tudi za učiteljicami! Radi vojaščine se me zapostavlja vedno in vsepovsod, bodisi pri plači, pri razpisu stalnih mest, v pokojnini itd. in to samo radi tega, ker mi jo ne štejejo v službo.

Vsem učiteljem, ki so služili med svetovno vojno v avstrijski armadi, se jim ta čas šteje v pokojnino celo dvakratno. Ali je bilo njihovo delo za našo državo večjega pomena kot pa naše, da se nam ne šteje tega časa niti enkratno?

Po odslužitvi vojaščine sem moral seveda zopet zaprositi za sprejem v državno službo. Prošnja in kolkovanje priloge me je stalo čez 150 Din. Torej zato, ker sem žrtvoval 9 mesecev, ki so osebno za mene brez pomena, sem moral isti državni ponovno plačati za sprejem v njeno službo toliko, kakor takrat, ko sem za sprejem prvič zaprosil. Še značilnejše pa je to, da sem moral vrhu tega čakati na službo 5 mesecev. Kaj se to pravil, živeti 5 mesecev brez sredstev, ve samo tisti, ki to poizkusil. Tudi, ko bi si preje pred vojaščino prihranil kak dinar, sem ga potem pri vojakih gotovo porabil.

Pomislite, 9 mesecev kadrskega roka in 5 mesecev čakanja, skupaj torej 14 mesecev, ki pomenijo za mene isto, kakor da jih nikdar živim nisem. Za več kot eno leto sem jaz sedaj za vedno zapostavljen za vsemi učiteljicami in učitelji nevojaki. Zato je tudi mogoče, da ima koleginja, s katero sva isto leto maturirala, isto leto in menda tudi isti mesec bila nastavljena, sedaj 100 Din mesečne plače več kot pa jaz. Ko pa bodo prišle velike počitnice, bodo šle učiteljice lepo na odmor in ravno tako seveda tudi učitelji nevojaki, a jaz pa za 2 meseca na orožne vaje. Zopet ena dobrota več. V slučaju vojne pa bomo zopet mi največ žrtvovali, kajti učiteljice in učitelji nevojaki bodo ostali lepo doma na gorkem in varnem, mi pa bomo trpeli in umirali. Po vsej pravici bi človek sodil, da ako imamo toliko več dolžnosti kot ostali, imamo mi vsaj tudi že sedaj gotove prednosti v službi. Toda ravno nasprotno! Še nobena vlada ni imela toliko smisla za nas, da bi nam dala katerokoli prednost in to tudi ne v stvareh, ki državnega proračuna nič ne obremenjujejo. Vse le trdijo, da smo

mi dolžni se žrtvovati že zgolj iz patriotizma. Ne oporekamo! Toda naj se bo potem tudi toliko pravično, da se bo znalo ceniti naše žrtve in nas ne zapostavljalo!

Zahtevamo, da se da učiteljem vojakom vsaj one pravice, kot jih imajo ostali. Zahteva UJU, da se učiteljem vojakom zagotovi vsaj službeno mesto in zopetni sprejem v državno službo v večjem obsegu, kot pa je to določeno v vladnem projektu šolskega zakona je samo znak nerazumevanja zahtev in težav mlajšega učiteljstva.

Upravičeno je potem tudi mnenje, da so to zahtevo UJU sestavljali samo starejši učitelji, ki so služili med svetovno vojno v avstrijski armadi in so si tudi znali izposlovati dobroto, da se jim ta leta celo dvakratno štejejo v pokojnino, a za nas pa nimajo srca.

Uredba o pokojninskem fondu vdov in otrok državnih uslužbencev.

O tej važni uredbi se je dosedaj že večkrat govorilo. Znano je, da je pooblaščen finančni minister za predložitev te uredbe po členu 345. finančnega zakona za l. 1928./29. Na podlagi tega pooblastila je bila uredba sestavljena v finančnem ministrstvu in oddana v odobritev finančnemu odboru v Narodni skupščini. Ker interesira ta uredba tudi učiteljstvo, prinašamo njen tekst, kot ga je objavil »Cinovički glasnik«. Tekst bo lahko v finančnem odboru še spremenjen. Sedanji predlog se glasi:

Uredba

o pokojninskem fondu za vdove in otroke umrlih državnih uradnikov in uslužbencev.

Čl. 1. Za zagotovitev in izplačilo pokojnine vdovam in otrokom umrlih uradnikov in uslužbencev, katerih položaj je reguliran z uradniškim zakonom, z zakonom o prometnem osebju in z zakonom o ustrojstvu vojske in mornarice, ustanavlja se poseben fond pod imenom »Pokojninski fond za vdove in otroke umrlih državnih uradnikov in uslužbencev«.

Čl. 2. Ta fond, kot samostojna juridična oseba, uživa po zakonu vse pravice, ki mu v tem svojstvu pripadajo in se ne more uporabiti v noben drug namen razen za onega, kateremu je s to uredbo namenjen.

Čl. 3. V ta fond se stekajo sledeči dohodki:

1. 50% prve mesečne plače (osnovne in položajne) uradnikov in ostalih nameščencev pri vstopu v državno službo.

2. Prvomesečne povšiče osnovne in položajne plače (ko dobijo višjo stopnjo osnovne plače, oziroma pri napredovanju v višjo grupo in pri napredovanju v višjo kategorijo).

3. Redni mesečni prispevki, ki jih plačujejo po gotovi procentni lestvici od osnovne in položajne plače vsi vlagatelji.

Višina procentov se odreja s kraljevim ukazom, na predlog finančnega ministra po vlogi Državne hipotekarne banke.

4. Posebne vloge uradnikov in uslužbencev, ki nastopijo državno službo po 28. življenjskem letu. Te vloge morajo plačati po obstoječi procentni lestvici za ves čas nad 28 let s 6% letnih obrestih, brez ozira na to, ali so že prej bili v državni službi in iz nje izstopili iz kakršnihkoli vzrokov.

5. Obresti od tega fonda, ki znašajo toliko, kolikor uprava izterja od svojih dolžnikov manje en procent.

6. Dohodek od disciplinskih, administrativnih denarnih kazni izrečenih nad državnimi uradniki in uslužbenci, ki vlagajo v ta fond.

Čl. 4. Vsi uradniki in ostali državni uslužbenci oženjeni ali samski, ki imajo svoj položaj reguliran z zakoni naštetimi v čl. 1. te uredbe, imajo pravico in dolžnost vlagati v ta fond po odredbah te uredbe in to za časa službovanja, ki jim daje po tem zakonu pravico do osebne pokojnine.

Isto pravico in dolžnost imajo tudi uslužbenci tudi v času ko so na razpoloženju ali v pokoju, kakor tudi v času vzdrževanja po čl. 125. uradniškega zakona, čl. 109. zakona o državnem prometnem osebju in v zvezi s čl. 309. zakona o ustrojstvu vojske in mornarice.

vini, s katero nismo imeli več zvez. Odšel je, a ni se več vrnil. Italijanska perfidnost mu je onemogočila vrnitev.

Za njim je šla cenjena rodbina — nazadnje je prodal svoj Tusculum v Sezani in se je poskušal uživati v tukajšnje razmere.

Odkrito rečem, da ni šlo. Dobro se ni počutil v tukajšnjem upravnem, političnem in drugačnem kaosu.

Imel je dobro voljo, a godilo se mu je kot vsem nam, ki smo odtrgani od rodne grude in ne najdemo primerne nadomestila za trde kraške korenine, za vipavske dobričine in toliminske trmoglavce.

Bog ne daj, da bi me napak umeli. Cenimo tukajšnje ljudstvo, cenimo svobodo — toda nam kot njemu se je v notranjosti nekaj utrgalo.

Pešati je začel in po upokojitvi živel bolj samcat, sam vase pogreznjen v spominih na izgubljeni.

Zvest načelom, ki se jih je oklenil v mlajših letih, je zdaj preminul.

Ni bil brez napak, tudi on je bil smrtnik poln slabosti, kot smo tudi mi.

Toda bil je mož dela, mož energije in neupogljive volje. In to sem hotel povdariti in nič drugega.

Prizadeti zahtevamo, da UJU takoj revidira svoje stališče glede kadrskega noka in energično zahteva, da vlada takoj umekne ali pa spremeni ta usodni člen v projektu šolskega zakona. Dosežite odpravo ostavke, plača mora ostati, odtegnite naj se le draginjske doklade, čas, ki ga učitelj vojak radi vojaščine izgubi se mora šteti v napredovanju in pokojnino. Samoobsebi umevno je, da se jim mora zagotoviti tudi službeno mesto.

Vlada pa naj uvideva, da tvorijo ravno učitelji mogočen zbor rezervnih oficirjev, ki bodo v slučaju vojne, mnogokrat pa tudi že v miru igrali odločilno vlogo. V naših rokah je torej usoda države, zato ne omalovažite našega dela, ne ubijajte ga, upoštevajte naše zahteve, katerih izpolnitev bo le odsev priznanja naših žrtev.

Čl. 5. Podlaga za vlaganje pri aktivnih uslužbencih, kakor tudi pri onih, ki so na razpoloženju, je plača (osnovna ali položajna). Pri upokojencih, pri onih, ki uživajo vzdrževalno kakor tudi pri onih, ki so izvoljeni za narodne poslance in prejemajo kot taki pristojbine na podlagi odstavka 3. čl. 126. uradniškega zakona, je podlaga njihova zadnja plača (osnovna ali položajna).

Čl. 6. Pravico na družinsko pokojnino iz tega fonda si pridobi vlagatelj po petletnem vlaganju. Za podlago rodbinski pokojnini služi osebna pokojnina, ki bi jo prejel vlagatelj na dan smrti v razmerju z leti njegovega vlaganja in plače v aktivni službi. Za obračun pokojnine se smatra začeta polovica za celo leto.

Osebna pokojnina, ki se ima vzeti za podlago za rodbinsko pokojnino, se določi po procentu določenem v drugem odstavku čl. 140. uradniškega zakona z dne 31. julija 1923. leta odnosno s čl. 125. in 126. zakona o državnem prometnem osebju.

Čl. 7. Uradnikom in drugim drž. uslužbencem, ki izstopijo iz drž. službe na kakršnihkoli način, pred dovršenimi petimi efektivnimi leti vlaganja, jim preneha pravica do nadaljnega vlaganja v ta fond in nimajo pravice zahtevati povračilo do tedaj vplačanih vlog.

Uradniki in ostali državni uslužbenci, ki izstopijo iz državne službe po preteku petih let vlaganja, imajo pravico, ako želijo svoji družini zagotoviti pokojnino iz tega fonda, da še nadalje vlagajo, izvzeti so le oni, ki izstopijo iz državne službe po razsodbi rednega sodišča radi nečastnih dejanj, ali pa jim preneha služba po točki 7. čl. 133. uradniškega zakona.

Oni, ki imajo po gornjem odstavku pravico do nadaljnega vlaganja v ta fond, morajo v roku šestih mesecev po izstopu iz službe, dati izjavo Državni hipotekarni banki, da želijo še nadalje vlagati v ta fond. Ako taki vlagatelji ne vplačajo šest mesecev svoje redne vloge, izgubijo pravico do nadaljnega vlaganja in do povračila do tedaj vplačanih vlog, a njihove družine izgubijo pravico do pokojnine.

Čl. 8. S povratkom v aktivno državno službo, ki se o njej govori v čl. 4. te uredbe, si pridobijo uslužbenci, ki so po čl. 7. izgubili pravico do nadaljnega vlaganja, ponovno pravico do vlaganja, a prejšnji čas vlaganja se jim všteje.

Čl. 9. Rodbinam onih vlagateljev, ki so umrli kot aktivni državni uslužbenci pred potekom petih let vlaganja, se povrne vse vplačani denar z obrestmi vred, ki je bil vplačan v ta fond po čl. 3., točka 5. te uredbe.

Rodbina onih vlagateljev, ki pa so umrli kot aktivni državni uslužbenci, a so vlagali več kot pet, a manje nego deset let, se odredi pokojnina tako kot da bi vplačevali deset let. Ista pravica pripada rodbinam onih vlagateljev, ki umrjejo med vlaganjem po 2. odstavku čl. 7.

Čl. 10. Uradniki in uslužbenci, ki se jim je po kakem specialnem zakonu, ali zakonskem rešenju priznal v državno službo in v penzijo čas, ki ga niso odslužili efektivno v državni službi, kot čas samoupravne privatne službe, nacionalnega dela, vojna leta, služba v težjih krajih, so dolžni, če hočejo, da se jim vračuna ta čas za družinsko pokojnino vplačati do popolnega izplačila v fond vloge po obstoječi lestvici s 6% obrestmi. Za podlago služi zadnja plača (osnovna in položajna). Ta se nanaša tudi na ona leta državne službe, ki se po splošnih predpisih ne računajo, a so priznana za pokojnino po kakem specijelnem zakonu ali zakonskem rešenju.

Te vloge morajo dotični uradniki in ostali uslužbenci poravnati v času, ki ga jim določi Državna hipotekarna banka, a najkasneje v dveh letih.

V slučaju, da tak vlagatelj ne vplača vloge za ves priznani čas v odrejenem roku, tedaj zgubi njegova rodbina pravico, da bi se ji ta čas vračunal v pokojnino, razen v slučaju če on umre med tem časom.

Čl. 11. Vlagatelji, ki so po izstopu iz državne službe še nadalje vplačevali v ta fond na podlagi čl. 7. in so vstopili pozneje v državno službo z večjo plačo nego je bila ona po kateri so vlagali, so dolžni doplačati razliko med prispevki po prvi in drugi plači za ves čas, ko so bili izven državne službe in to po določeni procentni lestvici.

Čl. 12. Ministri in državni podtajniki, ki so aktivni ali na razpoloženju, plačujejo vloge od plače ministra oziroma državnega podtajnika, po kateri jim je odmerjena pokojnina.

Čl. 13. Ako hočejo kontraktualni državni uslužbenci, da se jim vračuna ob sprejemu v državno službo, tudi kontraktualna služba v družinsko pokojnino, morajo vplačati vloge za ves ta čas, in to po predpisani procentni lestvici v višini prispevka prve plače (osnovne ali položajne) in poleg tega še 50% od prve mesečne plače (osnovne in položajne). Tudi za vplačanje teh vlog velja rok iz drugega odstavka čl. 7. te uredbe.

Čl. 14. Vloge, ki so bile vplačane v ta fond pod kakršnikoli pogojem, se vrnejo edino le v slučajih izrecno predvidenih v tej uredbi.

Čl. 15. Vloge po tej uredbi se morajo vplačevati po vlagateljih z dnem sprejema mesečnih prejemkov.

Polagalci računov, ki bi ne vpsalali pravočasno, in to najkasneje 20 dni po izplačilu mesečnih prejemkov, izterjanih vlog Državni hipotekarni banki, bodo morali plačati od te vsote 12% v korist fonda, v ponovnem slučaju bodo kaznovani z denarno kaznijo od 100—500 Din, ki gre v korist fonda. Kazen izreče finančni minister na pritožbo Državne hipotekarne banke.

Čl. 16. Državna hipotekarna banka mora uporabiti vsako leto dohodek fonda, ki presega znesek, ki je potreben za redno izplačevanje pokojnin, predvsem za hipotekarna posojila državnim uradnikom in uslužbencem, odnosno upokojencem, za zidavo stanovanjskih hiš pod pogoji, ki veljajo za vsa hipotekarna posojila, edino z obrestno mero, ki je za 1% (en procent) nižja od obrestne mere, po kateri daje banka posojila drugim osebam.

Čl. 17. Fond je pod nadzorstvom finančnega ministra. Upravlja ga Državna hipotekarna banka. Računi dohodkov in izdatkov se predlagajo vsako leto glavni kontroli v pregled.

Čl. 18. Državna hipotekarna banka mora predložiti vsako leto finančnemu ministru poročilo o stanju fonda in računski izvleček letnih dohodkov in izdatkov. Poročilo in računski izvleček se objavi v »Služb. Novinah«.

Čl. 19. Finančni minister predpiše sporazumom z Državno hipotekarno banko pravilnik o upravljanju fonda, o načinu izplačevanja pokojnin in o predaji odtegnjenih zneskov za ta fond.

Čl. 20. Finančni minister je pooblaščen, da sme iz tega fonda uporabljati dohodek iz čl. 3. te uredbe in to do 50% njihovega skupnega zneska toliko časa, dokler čisti dohodek tega fonda ne bo zadoščal za izplačevanje pokojnin in draginjskih doklad. Če tudi to ne bi zadoščalo bo država votirala potrebne vsote.

Čl. 21. Prehodna naredba.

Oni uradniki in ostali državni uslužbenci, na katere se ta uredba nanaša in ki se nahajajo z dnem, ko stopi ta uredba v veljavo, v državni službi, ki jim je dajala pravico na rodbinsko pokojnino, ali pa da so pred tem dnem bili v državni službi, smatrajo se kot vlagatelji v ta fond za ves čas državne službe, ki se jim do tega dne računa za osebno pokojnino.

Oni pa, ki imajo pravico do vračunanja za pokojnino čas v samoupravni službi, ali prostem poklicu, morajo, ako hočejo zagotoviti svojim rodbinam pokojnino, z ozirom na ta čas vplačati vloge v skladu s čl. 10. te uredbe.

Čl. 22. Premoženje onih fondov, iz katerih so se izplačevale pokojnine, in izplačilo teh je prevzela nase država, se vnese v fond, ki je ustanovljen s to uredbo in tega se mora takoj oddati Državni hipotekarni banki.

Čl. 23. Počeniši s l. januarjem 1929 se bodo urejevale rodbinske pokojnine po tej uredbi in od tega dne dalje se prične tudi vplačevanje dohodkov iz čl. 3. te uredbe. Izplačevanje pokojnin iz tega fonda se prične s l. aprilom 1929.

Čl. 24. Ta uredba, ki ima moč zakona na podlagi pooblastila čl. 345. finančnega zakona za leto 1928./29. stopi v veljavo l. januarja 1929, od katerega dne prenehajo veljati vse odredbe dosedanjih zakonov, ki so z njo v nasprotju.

Zimska oblačila

kupite najceneje v priznano solidni krojaški tvrdki

Jos. Rojina, Ljubljana

Sigurnim odjemalcem, plačilne olajšave!

Ali poznate izborne SLAMICEVE mesne in jetrne pastete? So brezdvomno najokusnejši in najprikladnejši prigrizek za naš potovanje.

Tovarna konzerv in mesnik izdelkov FRANC SLAMIC, Ljubljana.

Pletenine vseh vrst, jager perilo, volnene nogavice, rokavice, dežnike, čepice, damske torbice, srajce, kravate i. t. d. kupite po najugodnejši ceni pri ŠTERK nasl.

Miloš Karničnik
Ljubljana, Stari trg št. 18

NOTE

za petje, klavir, violino i. t. d. za šolo in dom

Za naročilo zadošča dopisnica. (Gg. učitelji poseben popust.)

dobavlja po najnižji ceni „MATIČNA KNJIGARNA“ LJUBLJANA

Oblike kemično čisti, barva, plistra in lika tovarna Jos. Reich.